

Morten Traavik ble drapstruet i Nord-Korea. Nå gir han ut guidebok om det lukkede diktaturet

JUCHE-TÅRNET: Her er det samling foran veggen av plakettene med vennegrupper av Nord-Korea verden over.

BERGEN I NORD-KOREA: Her er steinen som pryder noen centimeter av Juche-tårnet i Pyongyang.

FOTO: JØRUND F. PEDERSEN

I TOPPEN AV TÅRNET: To Nordkoreanske kvinner i toppen av Juche-tårnet i juni i sommer.

FOTO: DITA ALANGKARA

I NORD-KOREA: Her er Morten Traavik på hans foreløpig siste reise til landet, i forbindelse med et kunstprosjekt i fjor.

FOTO: JØRUND F. PEDERSEN

BERGENS Plass i NORD-KOREA

Midt i hjertet av Nord-Koreas hovedstad Pyongyang henger steinplaketter fra vennsgrupper verden over. Også en fra Bergen.

ØRJAN NILSSON
orjan.nilsson@ba.no

BERGEN: Den omstridte kunstneren Morten Traavik har flyttet hjem igjen. Han har ikke bodd i Bergen siden 2002.

Nå skal han innrede et kontor

på Bergen Kjøtt inspirert av Stalins Sovjet.

Norge-Nord-Korea

Men først skal han gi ut bok. Etter å ha samarbeidet kulturelt med Nord-Korea i en årrekke, kjølner forholdet til diktaturet i Asia da han i fjor kuttet kontakten og brøt samarbeidet.

Han var nemlig blitt drapstruet av sin nærmeste medarbeider i landet. Sammen jobbet de blant annet med å sette opp Traaviks forestilling «Kardemyang» under Festsplillene i 2014 og konserten med Laibach, den slovenske kultban-

det som ble det første vestlige rockebandet som holdt konsert i Nord-Korea året etter.

Boken heter «Forræderens guide til Nord-Korea». Den avdekker flere tidligere godt bevarte linker mellom Norge og Nord-Korea. Blant annet denne:

Juchetårnet er det massive monumentet som rager 170 meter opp i Pyongyang-luften på østbredden av Taedongelven i byen. På den andre siden av elven ligger Kim Il-sung-plassen, plassen du som regel ser store militærparader i nyhetsinnslag.

I sokkelen til Juchetårnet er det støpt inn en rekke steiner med inngravert tekst. Steinene er en slags skrytevegg og består av Nordkoreanske vennegrupper i en rekke land. Finland, Zimbabwe, Benin, Frankrike og Malaysia. Fra Norge er det hele tre; Arendal, Oslo og Bergen. På steinplaketten fra Bergen står det følgende: «Gruppen for studiet av kamerat Kim Il Sungs Juche-tanke i Bergen i Norge, 26. mai 1976».

Så hvem var denne gruppen som satt et sted i Bergen og studerte tankesettet til mannen som ble erklært «evig presi-

dent» etter sin død i 1994?

I boken til Traavik skriver han at de var tilknyttet Universitetet.

– Men det er også det jeg vet. Jeg har litt bevisst ikke gått videre på det sporet, jeg har tenkt at det kanskje kan bli et eget prosjekt. Kanskje noen tar kontakt etter å ha lest boken?

Morten den første

En annen link tilbake til Norge er mannen Traavik kaller «Morten den første» i boken.

I 1977 dro nemlig Morten Jørgensen, den gang en relativt anonym SV-politiker, på konfe-

ransen i den nordkoreanske hovedstaden. SV ville nemlig sende «partikjendisere» i ledelsen, som Berge Furre eller Hanna Kvanmo, i frykt for å tiltrekke seg presseoppslag. Jørgensen ble spurt, svarte ja på flekken og han er også en av få, kanskje den eneste nordmann, som har håndhilst på Kim Il-sung. I boken forteller han om oppholdet.

– Vi var innlosjert på hotell med silkelaken og gullfisk i hagen, egen fast kelner, privatsjåfør og svenske Volvoer som koreanerne visstnok aldri betalte for, forteller Jørgensen i

boken.

Om selve konferansen sier han dette:

– Det var ingen tullekonferanse i så måte, men det var flest personer fra u-land til stede. Nord-Korea hadde på dette tidspunktet et svært godt forhold til mange afrikanske land. Faktisk drev de også med u-hjelp.

Den tidligere SV-politikeren er i dag forfatter og musiker, blant annet i nyveiv-bandet «Lumbago». Han spiller for øvrig på lanseringsfesten for «Forræderens guide til Nord-Korea» i Oslo i neste uke.

Råtkast i 2015

Tilbake i Bergen forteller Traavik at han har jobbet med boken lenge.

– Avtalen med forlaget og råtkastet til boken leverte jeg faktisk våren 2015. Men så har jeg hatt veldig mye å gjøre, og vært så opptatt med å gjøre ting i Nord-Korea enn å skrive, at jeg ikke har hatt tid til å fullføre den, sier han og legger til:

– Jeg har jo også holdt tilbake fordi at en del av tingene jeg skriver, og måten jeg skriver de på, sannsynligvis ikke vil være helt uproblematisk for en

Nordkoreaner som fortsatt bor i Nord-Korea.

– Har du tenkt på muligheten for å dra tilbake igjen etter den boken?

– De savner meg jo. Senest for noen dager siden fikk jeg en e-post fra Den Nordiske ambassaden deres i Stockholm. Komiteen for kulturelle forbindelser, som jeg har jobbet mye med, ringer meg når de er i Europa.

– Så linken til Nord-Korea er ikke helt brutt?

– Som enhver god politiker skal man ikke utelukke noe, men de samarbeidspartnerne jeg har hatt til nå har jeg van-

skelig å se for meg at jeg kan kunne gå videre med på en fruktbar måte. Det finnes flere måter å jobbe med Nord-Korea på, men det skal ganske mye til, tror jeg, for at jeg skulle føle det var verdt bryet å starte opp igjen. Nå har jeg holdt på en god stund der, brukt mye tid og i alle beskjedenhet fått en hel del.

MORTEN TRAAVIK

■ Norsk regissør og kunstner.
■ Traavik.info, hvor Traavik selv er kunstnerisk leder, er en stiftelse for produksjon og iscenesettelse for såkalt hyperteater.